

Smittskydd - TBE vaccination

Innehåll

Smittskydd - TBE vaccination	1
Syfte och omfattning.....	1
Bakgrund.....	1
Rekommendation	2
Rekommenderad vaccination.....	2
Ordinarie program till friska personer under 50 år.....	3
Program till immunsupprimerade och personer över 50 år	3
Missad dos.....	3
Roller och ansvar	4
Dokumenthistorik.....	4
Relaterade länkar	4
Referenser.....	4

Syfte och omfattning

Dokumentet beskriver bakgrund och rekommendationer för TBE-vaccination i Region Uppsala samt vilka som erbjuds kostnadsfri vaccination och vänder sig till vaccinatörer och vårdgivare.

Bakgrund

TBE (Tick Borne Encephalitis) orsakas av ett flavivirus som kan smitta människor genom fästingbett. Fästingar i sin tur smittas från värdjur, vanligen gnagare. I Sverige förekommer TBE i södra halvan av landet men har högre förekomst längs kuster och i Mälardalen. Uppsala län tillhör de delar av landet där förekomsten är högst, se [Tick Borne Encephalitis \(TBE\) – sjukdomsstatistik, Folkhälsomyndigheten.se](#).

TBE hos människa är enligt smittskyddslagen en anmälningspliktig sjukdom. Den diagnosticeras vid typisk klinisk bild och epidemiologiskt samband genom påvisande av IgM och/eller IgG i serum och ibland med PCR i ryggmärgsvätska. Sjukdomen kan ha mycket olika allvarlighetsgrad; från vanligast förekommande mild övergående feber med huvudvärk, till svår encefalit med personlighetsförändring, neurologiska symptom och i sällsynta fall även dödlig utgång.

Det finns ingen behandling mot TBE, men det finns vaccin som ger ett skydd mot de svåraste formerna av sjukdom. Immuniteten efter vaccination är dock kortvarig och för att behålla ett skydd behöver påfyllnadsdoser tas med jämna mellanrum. Efter genomgången infektion är däremot skyddet livslångt mot ny infektion.

Risk att smittas med TBE beror av risken att bli fästingbiten i områden där TBE förekommer hos fästingar. Rekommendationer om riskreduktion och hantering av fästingbett beskrivs av Folkhälsomyndigheten, se:

[Sjukdomsinformation om TBE, Folkhälsomyndigheten.se.](#)

[Falldefinitioner vid anmälan enligt smittskyddslagen, Folkhälsomyndigheten.se \(pdf\).](#)

Rekommendation

Vaccination mot TBE rekommenderas i Uppsala län till alla personer som vistas utomhus i naturnära miljöer med förekomst av växtlighet såsom skog, hagmark, trädgårdar, gräsmattor och parkmiljöer under vår-sommar-höst.

Kostnadsfrihet för barn och unga i Region Uppsala. Barn och unga från 1 år till och med 18 års ålder och som är folkbokförda i Uppsala län erbjuds kostnadsfri vaccination mot TBE. Vaccin erbjuds även till asylsökande barn samt barn som stadigvarande vistas i länet utan nödvändiga tillstånd och som har rätt att erhålla vaccin enligt det allmänna barnvaccinationsprogrammet. Vaccination bör i första hand påbörjas inför fästingsäsong när barnet är minst 1 år gammalt.

Föräldrar ska informeras om TBE vaccination via barnets BVC och/eller elevhälsovården. Skriftligt och översatt informationsmaterial finns att tillgå på smittskyddsenshetens hemsida.

Kostnadsfria vaccinationer genomförs av vaccinatörer och vårdcentraler som har vaccinationsavtal med Region Uppsala.

Rekommenderad vaccination

Det finns två vaccin på den svenska marknaden, Encepur® (Bavarian Nordic) och FSME Immun® (Pfizer) med barn respektive vuxendoser. Vaccinatörer med regionavtal ska om inte särskilda skäl föreligger använda nationellt upphandlat vaccin i Addas upphandlingsavtal [Vacciner 2020, Adda.se](#) (Encepur avropsgrupp A)

[Smittskydd - Vaccinsamordning – kostnadsfria vaccinationer och vaccinbeställning.pdf \(sharepoint.com\)](#)

Vaccination ges som grundvaccination med tre eller fyra doser under ca ett år och efterföljande boosterdos. De första två doserna bör ges med samma sorts vaccin, därefter kan annat vaccin användas.

Ordinarie program till friska personer under 50 år

Dosnummer	Tidsintervall FSME- IMMUN	Tidsintervall Encepur
Dos 1	Dag 0	Dag 0
Dos 2	1–3 månader efter dos 1	1–3 månader efter dos 1
Dos 3	5–12 månader efter dos 2 ¹	9–12 månader efter dos 2 ¹
Booster 1	3 år efter dos 3	3 år efter dos 3
Fortsatt booster	Var 5:e år	Var 5:e år

¹Dos 3 ges inför kommande fästingsäsong.

Till immunsupprimerade och personer över 50 år ges förstärkt grundvaccination med **en extrados** två månader efter dos 2, så att grundvaccinationen omfattar 4 doser. [TBE-vaccination till personer över 50 år, Region Uppsala.se \(pdf\)](#).

Program till immunsupprimerade och personer över 50 år

Dosnummer	Tidsintervall FSME- IMMUN	Tidsintervall Encepur
Dos 1	Dag 0	Dag 0
Dos 2	1–3 månader efter dos 1	1–3 månader efter dos 1
Extrados 3	2 månader efter dos 2	2 månader efter dos 2
Dos 4	5–12 månader efter dos 3 ²	9–12 månader efter dos 2 ²
Booster 1	3 år efter dos 3	3 år efter dos 3
Fortsatt booster	Var 5:e år	Var 5:e år

²Dos 4 ges inför kommande fästingsäsong.

Missad dos

För friska personer under 50 år kan planerat schema fortsätta där det slutade även om dosintervall överstigit planeringen. "En dos är en dos". För immunsupprimerade

och personer över 50 år bör omstart ske om mer än 12 månader gått mellan dos 1 och dos 2 i grundvaccinationen.

Roller och ansvar

Vaccinatör tillhandahåller rekommendationer och vaccination till invånare enligt rekommendationer och ordinarie medicinska riktlinjer och praxis.

Barnavårdscentralen och elevhälsan informerar vårdnadshavare/elever om möjlighet att erhålla kostnadsfri vaccination samt följer upp om erbjudandet accepterats.

Smittskyddsenheten uppdaterar rekommendationer och riktlinjer.

Vaccinatörer ersätts enligt LOV avtal med Region Uppsala.

Dokumenthistorik

Författare:

Anna Gillman och Johan Hedlund, Smittskyddsenheten, Region Uppsala.

Datum:

2023-05-02 Nytt dokument. Revision och DocPlus-anpassning av tidigare riktlinje från smittskyddsenheten 2018.

2023-05-29 Förtydligande om ålder för kostnadsfrihet

2024-05-07 Revision ålder för kostnadsfrihet.

2024-06-19 Uppdaterat gamla länkar.

Relaterade länkar

[Smittskydd - Vaccinsamordning – kostnadsfria vaccinationer och vaccinbeställning](#)

Referenser

[Tick Borne Encephalitis \(TBE\) – sjukdomsstatistik, Folkhälsomyndigheten.se.](#)

[Sjukdomsinformation om TBE, Folkhälsomyndigheten.se.](#)

[Falldefinitioner vid anmälan enligt smittskyddslagen, Folkhälsomyndigheten.se \(pdf\).](#)

[Vacciner 2020, Adda.se.](#)